

Pohjois-Karjalan
MAAKUNTALIITTO

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30, 00023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo@mmm.fi

Lausunto
Lohilahti/SR

1 (4)
234/04/00/2013

20.1.2014

Maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyyntö 4.12.2013

Uuden kalastuslain hallituksen esitysluonnos

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää lausuntoa uuden kalastuslain hallituksen esitysluonnoksesta. Kalastuslain kokonaisuudistuksen tavoitteena on edistää kalojen luonnonvaraista lisääntymistä sekä luoda uusi, tietoon perustuva säätelyjärjestelmä kalavarojen kestäväälle käytölle ja hoidolle. Lisäksi laissa yksinkertaistetaan kalastuslupajärjestelmää, vahvistetaan alueellista osallistumista sekä selkiytetään eri toimijoiden roolia ja lisätään niiden välistä yhteistyötä. Erityisesti heikentyneiden ja uhanalaisten kalakantojen suojelua halutaan tehostaa. Kalastuksen säätely perustuisi alueellisiin ja valtakunnallisiin hoitosuunnitelmiin. Lisäksi lailla pyritään luomaan hyvät edellytykset kaupalliselle ja vapaa-ajan kalastukselle.

Pohjois-Karjalan pinta-alasta viidennes on vesialuetta ja vesistöistä valtaosa kuuluu Vuoksen vesistöalueeseen. Pohjois-Karjalan pintavedet ovat pääosin hyvässä tai erinomaisessa tilassa ja ne tarjoavat erinomaiset puitteet ammatti- ja vapaa-ajankalastukselle sekä kalastusmatkailun kehittämiseksi. Kalastusta voidaan pitää maakunnassa yhtenä suosituimpana luontoliikuntamuotona ja harrastuksena. Pohjois-Karjalan ammatikalastuksen kalansaalis kalatalousyksiköittäin oli neljänneksi suurin Suomessa ja maakunnan saalisarvo nousi yli miljoonan euron vuonna 2012 (riista- ja kalatalous – tilastoja 6/2013). Pohjois-Karjalan vesillä kalastaneiden vapaa-ajan kalastajien määrä nousee yli 100 000 (riista- ja kalatalous – tilastoja 7/2011).

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto näkee kalastuslain kokonaisuudistuksen yhteydessä asetetut tavoitteet tärkeinä ja ajankohtaisina. Maakunnan kannalta yhtenä tärkeänä kehittämiskohteena ovat ehdotukset, joiden tavoitteena on tukea ja selkeyttää kaupallisten kalastajien toimintaedellytyksiä. Hallituksen esitysluonnoksen 13 §:ssä esitetään kaupallisille kalastajille viime sijaisena mahdollisuutena hakea kalastusoikeuden haltijan luvan sijaan määräaikaista kaupallisen kalastuksen lupaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta sillä edellytyksellä, että alue on määritelty käyttö- ja hoitosuunnitelmassa kaupalliseen kalastukseen soveltuvaksi. Maakuntaliiton näkemyksen mukaan kalatalousalueelle kuuluvan kalavarojen kestäväen käytön ja hoidon kokonaisvaltainen suunnittelu kuitenkin edellyttää, että ka-

Pohjois-Karjalan
MAAKUNTALIITTO

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30, 00023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo@mmm.fi

Lausunto
Lohilahti/SR

2 (4)
234/04/00/2013

20.1.2014

latalousalueet vastaavat jatkossakin kaikkien, myös ammattikalastuslupien myöntämisestä.

ELY-keskusten kalatalouden alueviranomaisroolia on vahvistettava. Kalatalousviranomaisen valtaa ja vastuuta on lisättävä esimerkiksi uhanalaisten kalalajien suojelun osalta. ELY-keskuksella on oltava mahdollisuus uhanalaisten kalalajien alueellisiin ja väliaikaisiin suojelutoimiin. Lain 20 §:n mukaan ELY-keskuksen tehtäväksi määritellään yleisen kalatalousedun valvonta. Maakuntaliiton näkemyksen mukaan edunvalvontaan sisältyy esimerkiksi lausuntojen antaminen ja osallistuminen maankäyttöhankkeisiin tarkoituksenmukaisella laajuudella. Kalatalouden asema maakunnallisessa aluekehitystyössä saisi myös tätä kautta nykyistä vahvemman aseman ja kalastuksen merkitystä muiden elinkeinojen kehittämisessä tulisi hyödynnettyä nykyistä paremmin.

Kalastusalueiden tehtävät ovat lisääntyneet ja tulleet monimuotoisiksi, eikä lainsäädäntö kaikilta osilta ole pysynyt kehityksessä mukana. Pohjois-Karjalan maakuntaliitto korostaa, että kalastuslain uudistuksen yhteydessä alueellista päätöksentekoa on vahvistettava ja tuettava täsmentämällä ja kehittämällä kalastusalueiden toimivaltaa. Alueellista päätöksentekoa ja kalatalouden organisaation toiminnan vahvistaminen on kuitenkin toteutettava tukemalla kalatalousalueiden yhteistyötä paikallisten toimijoiden tarpeista käsin alueiden pakkoliitosten sijaan.

Järvissä yleisten vesialueiden hallinta tulisi antaa kalatalousalueille, joilla on jo vuosikymmenten kokemus kalastuksen järjestämisestä kyseisillä alueilla. Hallituksen esitysluonnoksessa valtion yleisten vesialueiden kalastuksia koskeva hallinnointi esitetään siirrettäväksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta Metsähallitukselle. Tämän muutoksen vaarana on suurten yhtenäislupa-alueiden pirstoutuminen jälleen pienemmiksi alueiksi ja edessä on sama tilanne kuin vuosikymmeniä sitten, eli yhdelle järvelle tarvitaan lukuisia, erihintaisia lupia. Metsähallituksen tulosvastuun takia riskinä voi olla myös lupien kallistuminen. Pohjois-Karjalassa yleisvesialueita on mm. Pyhäselällä, Savonselällä, Pielisellä ja Koitereella, joten yleisten vesialueiden hallinnalla on maakunnassa suuri merkitys.

Lain 90 §:n 2 momentissa on asetettu kotitarvekalastajien saaliille myyntikielto, lukuun ottamatta pieniä suoraan lopulliselle kuluttajalle myytäviä 5 kg:n päivittäisiä eriä. Maakuntaliiton näkemyksen mukaan tämän sisältö-

Pohjois-Karjalan
MAAKUNTALIITTO

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30, 00023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo@mmm.fi

Lausunto
Lohilahti/SR

3 (4)
234/04/00/2013

20.1.2014

nen säännös on käytännössä kestävä, koska kieltoa ei voida valvoa millään tavalla. Viiden kilon päivittäiselle kalanmyynnille asetettu raja tulee poistaa kokonaan tai asettaa raja selvästi korkeammalle.

Alueellisten kalatalouden laaja-alaisen yhteistyöryhmien perustaminen nähdään tarpeellisena ja ainoana mahdollisena tapana osallistavalle ja alueellista päätöksentekoa tukevalle kalavarojen käytön ja hoidon suunnittelulle. Yhteistyöryhmillä on tärkeä merkitys näkemysten yhteensovittamisessa ja tiedottamisessa. Yhteistyöryhmät ja käyttö- ja hoitosuunnitelmien laatiminen vastaa periaatteiltaan vesienhoidon järjestämistä. Suunnitelmien laatimista on ohjeistettava niin, että molemmin puolinen tietojen vaihto mahdollistetaan ja toiminnan päällekkäisyydet estetään. Käyttö- ja hoitosuunnitelmien mahdolliset oikeusvaikutukset ja muu sitovuus tulee laissa määrittää tarkoin. Onko esimerkiksi tarpeellista säätää siitä, miten viranomaisten sekä viranomaistehtäviä hoitavien on otettava suunnitelmat toiminnassaan huomioon.

Kalastusmatkailun valtakunnallisessa toimenpideohjelmassa on asetettu määrällisiä kalastusmatkailun kasvutavoitteita, joiden toteuttamiseksi tarvitaan myös lainsäädännöllisiä toimenpiteitä ja lainsäädännön toimivuutta. Lain 18 §:ssä säädetään kalastusopastustoiminnan alueellisesta luvasta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille (ELY-keskuksille) annetaan mahdollisuus myöntää koko toimialuettaan tai sen osaa koskevan luvan kalastusmatkailuyrittäjälle enintään viiden vuoden määräajaksi järjestää kalastuslaissa tarkoitettujen onkimis-, pilkkimis- ja viehekalastusoikeuksien, eli niin sanottujen yleiskalastusoikeuksien turvin, sellaisia kalastusmatkailutilaisuuksia, joihin osallistuu kalastuksen järjestävän henkilön lisäksi enintään kuusi kalastajaa. Maakuntaliitto esittää, että lupa on saatava koko maakunnan alueelle ELY-keskuksen toimialueen sijaan. Tämä helpottaa matkailuyrittäjien toimintaa erityisesti niissä tilanteissa, joissa toiminta sijoituu kahden ELY-keskuksen toiminta-alueen väliin. Laajempi lupa-alue mahdollistaa myös pienten vesistöjen hyödyntämisen ja erähenkisten retkien järjestämisen nykyistä paremmin ja joustavammin. Lisäksi ehdotamme, että luvan ryhmäkoon rajaa on nostettava kuudesta henkilöstä kymmeneen. Tämä muutos ei tuo lisäkustannuksia pienille yrityksille, mutta helpottaa isompien yritysten toimintaa.

Pohjois-Karjala kuuluu Vuoksen vesienhoitoalueeseen, jolla on erityisvastuu monista uhanalaisista lohikalakannoista ja saimaannorpasta. Voimassa

Pohjois-Karjalan
MAAKUNTALIITTO

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30, 00023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo@mmm.fi

Lausunto
Lohilahti/SR

4 (4)
234/04/00/2013

20.1.2014

olevan lain mukaan valtioneuvosto voi määrääjäksi kieltää tietynlaisten pyydysten tai kalastustapojen käytön silloin, kun uhanalaisen eläinlajin suojeleminen sitä edellyttää. Hallituksen esitysluonnoksen 59–61 §:t ovat ai-neellisesti pääosin nykyisen voimassa olevan kalastuslain sisältöisiä. Maa-kuntaliiton näkemyksen mukaan uhanalaisten lajien osalta erityisesti, kun on kyse äärimmäisen uhanalaisista lajeista, ELY-keskuksella on oltava mahdollisuus asettaa tarvittavia rajoituksia viranomaispäätöksin. Valtioneu-voston tasolla tehtävät kalastusrajoituspäätökset ovat jäykkää ja tehotonta hallintoa. Ajallisesti ja alueellisesti rajatut rajoitukset eivät ole ristiriidassa perustuslain turvaamien perusoikeuksien kanssa varsinkin, kun otetaan huomioon kalastuslain säännökset korvausten maksamisesta uhanalaisten eläinlajien suojelusta aiheutuneesta haitasta.

Hallituksen esityksestä ei käy ilmi arvioidaanko valtakunnalliset kalavarojen hoitosuunnitelmat sekä alueelliset käyttö- ja hoitosuunnitelmat viranomais-ten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (SOVA-lain) mukaisesti. Koska vesienhoitosuunnitelmien ympäristövai-kutuksista laaditaan määrämuotoinen ympäristöselostus, lienee selvä, että myös kalavarojen hoitosuunnitelmien ja alueellisten käyttö- ja hoitosuunni-telmien osalta SOVA-lain soveltaminen on yhteneväistä vesienhoitosuunni-telmien kanssa. Tähän on hallinnossakin varauduttava.

POHJOIS-KARJALAN MAAKUNTALIITTO
Maakuntahallitus

Pentti Hyttinen
maakuntajohtaja

Jari Aho
hallinto- ja talousjohtaja

Liite

Yksityiskohtaiset kommentit hallituksen esitykseen

20.1.2014

LIITE: Uuden kalastuslain hallituksen esitysluonnos, yksityiskohtaiset kommentit

2 Luku, 8 §

Kalastusalueet ovat hoitaneet yleisvesialueiden kalastuksen, mukaan lukien kaupallisen kalastuksen järjestämisen tähän saakka. Luonnosesityksessä kalastuksen järjestäminen esitetään siirrettäväksi mm. Metsähallitukselle. Esitän huoleni suurien ja yhtenäisten lupa-alueiden pilkkoutumisesta ja kyseenalais-
tan ko. vesialueiden vesialueiden hoidon (koekalastukset, tutkimukset, selvitykset, istutukset) mielekkyy-
den mikäli yleisvesialueiden hallinta siirtyy Metsähallitukselle. Esim. Höytiäisen-, Keski-Karjalan-, Orive-
den- ja Pyhäjärvi-Puruveden kalastusalueet esittävät, että kalastuksen järjestäminen jatkossakin anne-
taan kalatalousalueen hoidettavaksi.

3 Luku, 32 §

Kalataloudellinen yhteistyöryhmä on tarpeellinen muodostettaessa uusien kalatalousalueiden rajoja, mutta myöhemmin sen toiminta on tarpeetonta ja resursseja kuluttavaa. Kun uusia kalatalousalueita muodostetaan, säädöksellä tulee varmistaa, että kalastusalueen varat jäävät jatkossakin uuden kalastus-
lain voimaan tullessa kyseisen vesialueen käyttöön.

4 Luku, 36 § ja 37 §

Pykälässä 36 esitetään, että ELY-keskus ohjeistaa KHS:n. Pykälässä 37 sanotaan, että ELY-keskus myös hyväksyy suunnitelman. Sama taho ei voi olla sekä ohjeistajana, että hyväksyjänä. Esitän, että pykälän 36 ensimmäinen momentti poistetaan kokonaan ja pykälän 37 ensimmäisessä momentissa ELY-keskus tarkastaa ja hyväksyy KHS:n ja pykälän 37 ensimmäisen momentin neljäs kohta poistetaan ko-
konaan.

4 Luku, 39 §

Pykälän 39 toista momenttia tulee muotoilla siten, että kohtuuttomia kustannuksia aiheuttavia toimenpi-
teitä (jotka on edellytetty sisällytettäväksi KHS:n) esim. vesistön kunnostukset ei voida velvoittaa vesialu-
een omistajan varoilla suoritettavaksi/toimeenpantavaksi.

5 Luku, 41 §

Osakaskuntien tulisi itse saada määritellä pyydysyksikön hinta. Huomioitava on myös se, että muutamat kalastusalueen myyvät koko kalastusalueen (järven) kattavaa yksikkömerkkiä, joka on kalliimpi kuin yk-
sittäisen osakaskunnan myymä yksikkömerkki.

Pohjois-Karjalan
MAAKUNTALIITTO

Liite 2 (2)
(lausuntoon 234/04/00/2013)

20.1.2014

6 Luku, 46 §

Esitän, että pykälän 46 ensimmäisen momentin viidenteen kohtaan lisätään teksti: lukuun ottamatta maan pilkkimistä.

6 Luku, 53 §

Ely-keskus ei saa tehdä hallintopäätöksiä mielivaltaisesti, vaan päätöksen tulee perustua kalatalousalueen esitykseen tai KHS:n. Ely-keskuksen tehtävä on tehdä hallintoesitys eli vahvistaa päätös.

9 Luku, 78 §

Luonnosesityksessä esitetään kalastonhoitomaksuksi 35 euron hintaista yhden kortin mallia, jossa kalastuksenhoitomaksu ja läänikohtaiset viehekortit yhdistetään. Missään ei ole esitetty selkeitä laskelmia riittääkö 35 euron suuruinen kalastonhoitomaksu 9 Luvun 81 §:n kohtien 1, 2, 3 ja 5 menojen kattamiseen ja säilyvätkö osakaskuntien saamat korvaukset entisellä tasollaan. Onko tämä 35 euron maksu riittävä?

9 Luku, 81 §

Esitämme, että pykälän 81 ensimmäisen momentin kolmas kohta kirjataan seuraavasti: kalatalouden neuvontapalvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

13 Luku, 119 §

Mikäli yleisvesialueiden hallinta annetaan esim. Metsähallitukselle, tulee 119 §:n ensimmäistä momenttia muotoilla uudestaan siten, että Metsähallitus voi siirtää sille kuuluvat kalavarojen hoitoa ja kalastuksen järjestämistä koskevat tehtävät kalatalousalueelle.